

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

FRÅN SVERIGES KORNBOD. — FOTO. OTTO OHM, MALMÖ.

22:DRÅ ÅRG.

DEN 11 SEPT. 1921

N:o 50

Foto. Hejler, Landskrona.

Kliché: Göta Ritbyrå & Klichéanstalt, Gbn.

Karl Hejler

Den svenska utsädesförädlingen har av gammalt haft två centra, båda i Skåne: det ena Svalöv, från början inriktande sig på spannmålsutsädes förädling, det andra Weibullsholm utanför Landskrona, vilket, ehuru även det ägnande uppmärksamhet åt alla viktigare utsädesbranscher, dock i första rummet lagt an på rotfruktsutsäden. I själva verket går den rotfruktsförädlingen, som bedrivits på Weibullsholm, tillbaka ända till 1870-talet. Från en ringa början har denna fröodlings- och växtförädlingsanstalt utvecklat sig till allt betydligare mått och har huvudförtjänsten av, att hela landets rotfruktsförbehov numera praktiskt taget kan tillgodoseas inom dess egna gränser. Åran av denna storartade utveckling tillkommer främst anstaltens nuvarande ledare, direktör Harry Weibull.

Harry Walfrid Augusti Weibull är född i Landskrona den 13 december 1875 samt son till dåvarande ägaren av Weibullsholm Walfrid Wilhelm Werner Weibull och hans maka Augusta Elisabeth Frost, tillhörande den bekanta skånska hantverkare- och köpmannasläkten. Fadernet torde härstamma från orten med samma namn i Sönderjylland, men har allt sedan senare hälften av 1600-talet varit knuten till Skåne, inom vars lantbruk såväl som kulturliv den haft ett flertal framträdande representanter. Efter att ha genomgått fädernestadens allmänna läroverk ägnade sig Harry Weibull åt köpmansyrket, för utbildning var han använde åren 1890—96, för att därefter övertaga den kommersiella ledningen av faderns firma W. Weibull, i vilken han blev medinnehavare 1904. Såsom ovan antydde var denna firma redan från början (1870) en utsädesaffär med rotfruktsfröer och snart även egna fröodlingar, något dittills i Sverige okänt. Vid den i samband med Andra nordiska frökongressen i Sundsvall år 1882 anordnade fröutställningen hade Walter Weibull belönats med utställningens silvermedalj, främst för foderbetsfrö, men han hade utställt jämväl rosvä, kålrots- och morotsfröer. Vid sitt odlings- och förädlingsarbete gick han ännu helt empiriskt till väga, han utvalde noggrant de rötter, som skulle användas till frösättning, och utgallrade dem, som hade dåliga egenskaper. Redan med denna elituttagning en masse vunnos ej föraktliga resultat och W. Weibull hade under 1880-talets lopp tillfredsställelsen att kunna hemföra pris jämväl från de stora utställningarna i Amsterdam, Budapest och Köpenhamn. Småningom började man vid urvalet taga hänsyn även till betornas inre egenskaper, man vidtog åtgärder för att hindra korsning mellan olika typer o. s. v. Först under 1890-talets senare hälft omlades emellertid förädlingsverksamheten under ledning av W. Weibulls älskte son med samma namn, som var vetenskapligt skolad botanist, till en modärn pedigreekultur och tillämpning av den s. k. direkta torrsubstansundersökningen för fastställande av fröplantornas inre egenskaper. Walter Weibull d. y. började att utsträcka förädlingskulturer till vallväxter och sädeslag. Samtidigt härmed var det, som Harry Weibull genom ett kraftfullt och framgångsrikt handhavande av affärens merkantila sida avvägbragte det ekonomiska underlaget för en än vidare utsträckt förädlings- och odlingsverksamhet. Från och med år 1904, året efter den äldre Walter Weibulls död, började firmans vetenskapligt präglade, illustrerade årsbok att utkomma, år 1905 upprättades ett tidsenligt laboratorium för arbetsmetodens fullkomnande, år 1906 anordnades en särskild frökontrollavdelning, som alltmär utvecklades, så att den nu av fackmän skattas som vårt lands kanske bäst utrustade, år 1907 fäster slutligen vid Weibullsholm den första fullt vetenskapligt utbildade botanisten, d:r Birger Kaja-

nus. Visserligen borttrycktes Walter Weibull d. y. redan år 1911 från verksamheten genom en mänskligt att döma för tidig död, men under årens lopp förstod Harry Weibull att till anstalten knyta den ena vetenskapliga kraften efter den andre, särskilt att nämna den framstående unge ärftlighetsforskaren, docenten Nils Heribert-Nilsson.

Den ena utvidgningen kunde företagas efter den andra och vid firmans femtioårsjubileum sistlidet år bedrevs utsädesförädlingsarbetet på icke mindre än fyra olika avdelningar med egna förädlings- och försöksledare, nämligen en för höstvet, sexradskorn, trindsäd och vallväxter (d:r Kajanus), en för råg, havre och potatis (doc. Heribert Nilsson) en för foderrotfrukter och tvåradskorn (kand. C. Hallqvist) samt en för grönsaksväxter (amanuens C. Hammarlund). Samtidigt utvidgades firmans jordbruk högst väsentligt, så att det nu omfattar icke mindre än sex större jordbrukskomplex, nämligen förutom Weibullsholms gård: Axeltofta Södergård — Axeltofta Norregård — Flygeltofta i närheten av Landskrona; Spargotts gård vid Tågarp; Svedberga gård vid Kattarp—Höganäs banan; Lönhults gård icke långt därifrån; samt Fredriksbergs gård i närheten av Malmö. Det jordbruk, som bedrivs på dessa gårdar, hör till det intensivaste som i vårt land förekommer. Förutom den fröodling, som bedrivs å dessa egna jordbruk, skaffar sig firman sitt handelsfrö även genom kontraktsodlingar, stående under växtförädlingsanstaltens kontroll. Även själva handeln är ordnad på modärnaste sätt, bl. a. med efterkontroll, så att det vid eventuell reklamation kan konstateras, om denna är befogad eller icke: genom ett särskilt anordnat kontrollsystem kan frökontrollavdelningen konstatera, av vilket parti varje enskild kund erhållit från firman. Av särskilt stor vikt för firman blev den 1919 med Svenska Lantmännens Riksförbund träffade överenskommelse, enligt vilken detta jordbrukarnas största kooperativa företag förband sig att uteslutande föra Weibullsholms växtförädlingsanstalts pedigree- och originalfröer samt efter hand som dess spannmålsförädlingskommissioner komma i marknaden även uteslutande dessa.

När man erinrar sig, att Weibullsholm, i motsats mot Svalöv, icke varit i åtnjutande av statsunderstöd, måste man ännu mera beundra den energi och målmedvetenhet, varmed Harry Weibull under trofast stöd och medarbete av sina bröder lyckats åstadkomma denna stora insats i det svenska utsädesförädlingsarbetets tjänst. Offentliga erkännanden härför ha ock kommit honom till del, icke blott genom kallelse till ledamot av lantbruksakademien år 1916 utan ock därigenom, att Fysiografiska Sällskapet i Lund, då det i samband med Lunds universitets jubelfest 1918 utvidgade sin verksamhet och på sitt program upptog även naturvetenskapens tillämpning inom jordbruket, dess binärningar och industrien, särskilt i Skåne, i första omgången valde Harry Weibull till arbetande ledamot.

För övrigt har Harry Weibull i stor utsträckning tagits i anspråk för sin hemstads kommunala liv. Av Landskrona stadsfullmäktige har han varit ledamot från och med 1908 och i dess drätselkammare har han i många år haft säte, de sista som vice ordförande. Mycket intresse har han nedlagt på lösnings- och stadens bostadsfråga och på utvecklingen av koloniträdgårdsrörelsen. Vid olika tillfällen och även under nu pågående valrörelse har man nämnt honom som riksdagsmannakandidat. I politiskt hänseende är han i ordets verkliga mening moderat.

Sedan år 1917 är Harry Weibull i äktenskap förknad med Maja Pihl.

Svenska legationen i Köpenhamn har för en summa av 450,000 danska kronor inköpt fastigheten Sanct Annæ Plads 15, hörnet av Amaliegade, och kommer att inom den närmaste tiden överflytta sina lokaler till densamma. Även svenska generalkonsulatets i Köpenhamn kontor komma att inrymmas i den nyinköpta byggnaden, vilken har ett synnerligen fördelaktigt läge i närheten av hamnen och mitt i stadens affärscentrum. Vidare skola i fastigheten upplätas bostadslägenheter till svenske ministern och svenske generalkonsuln i Köpenhamn. Den ståtliga byggnaden, vilken är uppförd på 1700-talet har en intressant historia som patricierhem. Senaste ägare har varit fru Anna Dorthea Nörgaard, född Suhr.

*

Till bild å sid. 788.

Tvåhundraårsdagen av den berömde svenske skeppsbyggmästaren vice amiral *Fredrik Henrik af Chapmans* födelse den 9 sept. kommer att firas

11 September 1921 Lösnummer 35 öre
HVAR 8 DAG
 • ILLUSTR • • MAGASIN •

OSLAGSVIGNETT TILL FÖRELIGGANDE N:R 50.
 I brun dubbelton-färg.

En vacker skördebild från Skåne, "Sveriges kornbod".
 Amatörfoto. Johan Nilsson, Malmö.

Kliché: Goës, Öbg.

på ett mot det stora minnet svarande värdigt sätt. I fästligheterna, vilka äro förlagda till Göteborg, ingå bl. a. avtäckandet av en byst över Chapman. Akten kommer att förättas av statsminister von Sydow i närvaro av försvars- och handelsministerrarne, ett stort antal representanter för flottan m. fl.

Fredrik Henrik af Chapman var son till holmmajoren vid eskadern i Göteborg Thomas Chapman, bördig från England. Redan tidigt röjde han stora anlag för skeppsbyggeri och byggde nittonårig på egen hand sitt första fartyg, en s. k. spaniefarare. Följande år reste han till England och arbetade där som timmerman. Åren 1744—1750 innehade han ett skeppsvarv i Göteborg, men fortsatte sedan i in- och utlandet sina studier som fartygskonstruktör.

År 1857 utnämndes C. till underskeppsbyggmästare vid svenska flottan och kallades av den berömde fältmarskalken greve Augustin Ehrensvärd, som umgicks med planer att skaffa Sverige en lämplig skärgårdsflotta, till Stralsund och byggde där två fartyg av de certer som bestämts för Finlands kustförsvär. När Ehrensvärd blivit chef för den finska eskadern av flottan kommanderades C. 1760 som skeppsbyggmästare till Sveaborg. Efter att där hava utfört en rad nybyggnader utnämndes C. till

Forts. å sid. 799.

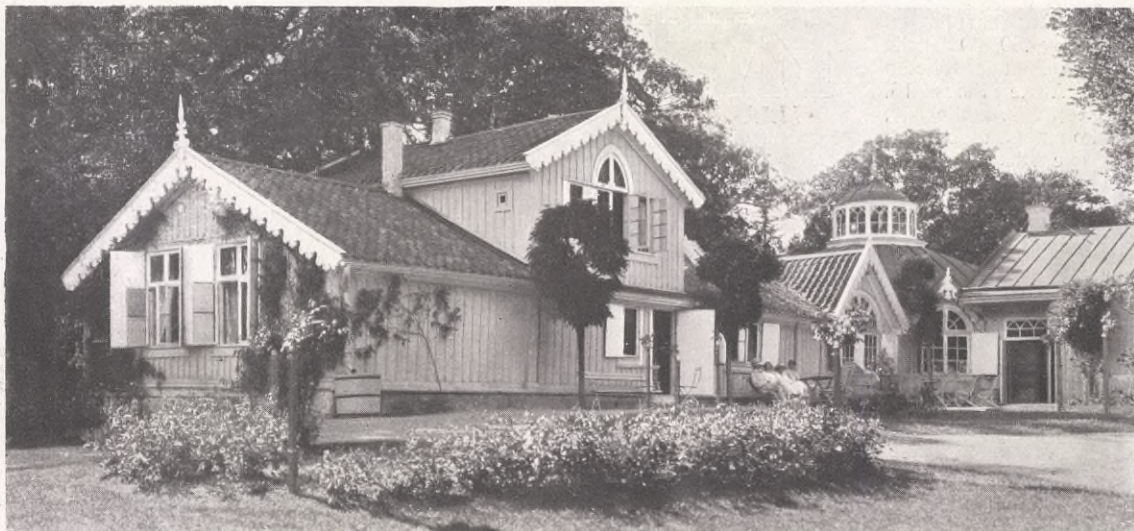

Efter fotografier.

DET FÖR SVENSKA BESKICKNINGEN OCH GENERALKONSULATET I KÖPENHAMN ANNÆ PLADS.

Kliché: Goës Båbyrå & Klichéanstalt, Öhg.

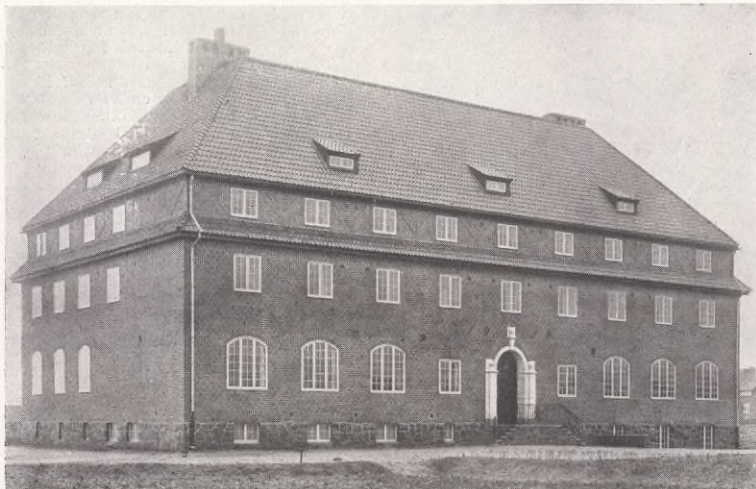
NYINKÖPTA HUSET N:R 15 S:t

Amatörfoto. D. Samuelson, Skogsby.

SKÄRVA, CHAPMANS SOMMARHEM VID KARLSKRONA. Innehaves nu av landshövdingen greve Axel Wachtmeister. C:s "Blekkestuga" är byggd i form av ett H. Frontespisen utgöres av C:s eget rum, liksom en fartygskajuta med kakeglugnen mitt i rummet som "masi". Den lilla gluggen på väggen är kikarehål åt Karlskrona redd. — Text å sid. 787.

Kliché: Göta Råbyrå & Klicheanstalt, Göt.

Vidst. bild: LANTMANNASKOLAN FRIDHEM I SVALÖV.

Nedre bild.: FRÅN INVIGNINGEN D. 20 AUG. AV LANTMANNASKOLAN FRIDHEM I SVALÖV, den nyaste, största och modernaste i landet. Vi namnteckna å gruppbilden: 1. Skolstyrelsens ordförande ingenjör B. Bondeson, 2. statsrådet Nils Hansson (invigningsförrättare, 3. Landshövdingen greve R. De la Gardie, Malmö, 4. Kontraktsposten L. Wennberg, Torrlösa, 5. Professorerna M. Weibull, Alnarp och 6. H. Nilsson, Svalöv, 7. Rektorererna W. Wiström, rektor för skolorna vid Fridhem, och 8. E. Ingers, Hvilan, 9. Redaktör Alfred Fjelner Malmö, 10. Friherre Malte Ramel, Viderup, 11. Regementspastor P. Gunnarsson, Göteborg, förutvarande föreståndare vid Fridhem, 12. Agronomen Gustav Eliasson, skolans föreståndare, 13. Arkitekt Leon Nilson, Ignaberga, byggnadens arkitekt, 14. Agronom E. W. Ljung, statens inspektör för rikets lantmannaskolor. Text å sid 799.

Foto. Elander, Teckomatorp.

Kliché: Göta Råbyrå & Klicheanstalt, Göt.

LÄKAREMÖTEN I STOCKHOLM.

Pressfoto.

FÖRSTA NORDISKA PATOLOGMÖTET. Grupp av deltagare. Namn och text å följande sida.

Kliniska. Bengt Sjöberg.

Pressfoto.

NORDISKT OPTALMOLOGMÖTE. Grupp av deltagare. Namn och text å följande sida

Kliniska. Bengt Sjöberg.

SVENSKA STADSFRÖBÜNDETS ÅRSMÖTE.

DELTAGARE I SVENSKA STADSFRÖBÜNDETS KONGRESS I NORRKÖPING. — Foto. Lidberg, Norrköping. — Text å sid. 799. — Bildsk. Gode Bildtryk. & F. Lichtenvaldt, Ölg.

Första nordiska patologiöppet öppnades i Stockholm den 29 augusti efter inbjudan av Svenska patologiöreningen, som för fyra år sedan stiftades i Uppsala på initiativ av professor Urik Quensel. Till ordförande för mötet, som hölls å Karolinska institutets patologiska institution, utsågs professor Carl Sundberg och till hedersordförande professorerna J. Fibiger, Köpenhamn, Arvid Wallgren, Helsingfors och F. Harbitz, Kristiania. Ett femtontal representanter från grannländerna hade kommit tillstädes.

Omedelbart efter mötets öppnande förestogs av professor Quensel bildande av en Nordisk patologisk förening, vilket av mötet enhälligt beslöts. Uppmärksamaste föredrag hölls av bland andra professorerna Fibiger, som för närvarande torde intaga den ledande platsen inom den experimentella svulstforskningen, Sundberg och Forssman. Det lyckade och betydelsefulla mötet avslutades den 30 aug.

*

I Stockholm, i Läkaresällskapets lokal, öppnades den 29 augusti det femte nordiska oftalmologmötet. Det var då tio år sedan de nordiska ögonläkarna senast voro samlade till kongress, nämligen i Helsingfors år 1911 och var det då meningen att man åter skulle mötas i Stockholm 1915 men det var kriget som omöjliggjorde denna liksom så många andra planer. Det första oftalmologmötet hölls i Stockholm 1900 varpå de med några års mellanrum alternerade hållits i de fyra nordiska ländernas huvudstäder. Ett ijuगत representanter för Danmark, Norge och Finland voro nu närvarande samt minst lika många av våra mest framstående och bekanta män på området. De närliggande hälsades välkomna av professor A. Dalén varpå till presidenter för de fyra sektioner, på vilka arbetet

NAMNFÖRTECKNING TILL GRUPPBILDEN FRÅN PATOLOGMÖTET Å FÖREGÅENDE SIDA: 1. Doktorerna Th. Thijöta, Kristiania; 2. A. Eriksson, Umeå; 3. J. Krogh, Köpenhamn; 4. A. Bergstrand, Stockholm; 5. O. Reuterwall, Stockholm; 6. Professorerna O. Thomsen, Köpenhamn; 7. J. Forssman, Lund; 8. F. Henschel, Stockholm; 9. Doktorerna Fr. Gregersen, Aarhus; 10. A. de Besche, Kristiania; 11. Prof. V. Ehlerrantz, Köpenhamn; 12. Dr. E. Volkmann, Köpenhamn; 13. Prof. E. Sjövall, Lund; 14. Dr. O. Holst, Helsingfors; 15. Professorerna C. Sundberg, Stockholm; 16. Fr. Harbitz, Kristiania; 17. Dr. H. Hansteen, Kristiania; 18. J. Fibiger, Köpenhamn; 19. A. WaMgren, Helsingfors; 20. U. Quensel, Uppsala; 21. Doktorerna H. Casiren, Helsingfors; 22. Fr. Jervell, Kristiania; 23. W. Kerppola, Helsingfors.

uppdelats, utsågs professor Grönholm, Helsingfors, doktorerna Lundsgaard och Bentzen, Köpenhamn samt Kolstad, Kristiania. I samband med mötet hade av en del framskridande firmor, exempelvis Zeiss och Windler samt Stille-Werner och Kila, anordnats en mycket uppmärksam utställning av de mest hypermoderna optiska instrument. Mötets senare del blev förlagd till Uppsala där professor A. Gullstrand demonstrerade de instrument, med vilka han i hög grad förfinat undersökningen av ögat, professor Carl Lindahl en av honom konstruerad lampor för genomlysning av ögat varjämte doktor Nordensson gav en framställning av en metod att fotografera ögonbotten. Mötets avslutning var förlagd till Uppsala den 31 aug.

Företagelserna för mötet hade handhafs av en kommitté, bestående av professor Dalén samt doktorerna Nordensson, K. G. Ploman och E. Forsmark.

NAMNFÖRTECKNING TILL GRUPPBILDEN FRÅN OPTALMOLOGMÖTET Å FÖREGÅENDE SIDA: 1. Ask, 2. Linné, 3. Höeg, 4. Nordensson, 5. professor Ahlström, 6. Lidström, 7. Lundblad, 8. Glessing, 9. Forsmark, 10. Lindgren, 11. Bierke, 12. Gannufsen, 13. Lundblad, 14. Hertz, 15. Holth, 16. Lystad, 17. Meising, 18. Löwengren, 19. Larsson, 20. Grönholm, 21. Malling, 22. Schütz, 23. Stålbjerg, 24. Lamm, 25. Ploman, 26. Sundquist, 27. Boström, 28. Uddgren, 29. Åkerblom, 30. Holmström, 31. Berg, 32. Lundsgaard, 33. Enroth, 34. Lindberg, 35. professor Gullstrand, 36. Bentzen, 37. Frieberg, 38. Hagen, 39. Lundberg, 40. Saunio, 41. Lykke, 42. Rönne, 43. Dymling, 44. professor Dalén, 45. professor Lindahl. — Bildsk. Bngt Bildtryk.

Stoftet efter f. tyske ministern Mathias Erzberger, vilken den 26 aug. föll offer för ett politiskt attentat, vigdes den 31 aug. till den sista vilan i staden Biberach, belägen i den valkrets E. representerat i riksdagen. Efter jordfästningsakten, vilken ägde rum på den katolska kyrkogården, höll rikskanslären Wirth, som tillstådeskommit i egenskap av riksregeringens representant, ett minnestal med starkt framhävande av de stora tjänster den döde i livstiden gjort fäderneslandet särskilt genom sin finansplan som räddat riket från ekonomiskt sammanbrott. Tyska riksdagen representerades vid ceremonien av presidenten Loebe m. fl. Stora människoskaror hade infunnit sig för att bringa den bortgångne sin sista hyllning.

Under det att vänsterpressen med anledning av det timade dödsfallet ägnar Erzberger och hans politiska gärning det varmaste erkännande, betecknar högerpressen honom som en politisk skadegörare och en fäderneslandets fiende.

Efter Julagravner.

Älsk: Kem. A.-U. Bengt Silfversparre, Stilm.-Gbg.

STOFTET AV DEN AV FANATISKA MOSTÄNDARE DRÄPTE TYSKE STATSPOLITIKERN MATHIAS ERZBERGER föres under stora högtidligheter genom Oppenau till bisätningen i Biberach. — Överst: DEN STORA PROCESSIONEN. Därunder t v.: FRU ERZBERGER. — T. h.: RIKSREGERINGENS OCH BADENSISKA REGERINGENS FÖRETRÄDARE vid sorghögtidligheten. 1. Rikminister Giesberts; 2. f. d. rikskanslären Fehrenbach; 3. badensiske ministerpresidenten Trunk.

Den politiska situationen i Tyskland, vilken under den senaste tiden präglats av en växande oro har antagit en krisartad karaktär efter mordet på den frisinade politikern, förutvarande ministern Mathias Erzberger, vilken händelse framkallat en feberaktig upphetsning inom vänsterpartierna, där man uppfattar attentatet som signalen till en reaktionär stormlöpning mot republiken. Tyske rikskanslären har inför det samlade ministerrådet förklarat, att situationen är utomordentligt allvarlig, och regeringen har, under hänvisning till att republiken måste anses i fara, tillgripit ytterliggående åtgärden att indraga de ledande högerlid-

ningarna under en tid av två veckor. För att manifesteras sin vilja att försvara republiken mot befarade reaktionära angrepp anordnade båda socialistpartierna under anslutning av kommunisterna samt en del demokrater och centermän jättedemonstrationer på olika platser landet runt den 31 aug., Erzbergers begravningsdag. Demonstrationen i Berlin, vilken fick en oerhörd tillslutning, anses vara den största och mest imponerande, som förekommit där sedan revolutionsdagarna 1918. Demonstranterna samlades på olika platser i staden och tågade sedan under sina fanor och standar till de stora öppna platserna framför slottet, domkyrkan och

VID MORDET Å DEN TYSKE "RIKSVÅRDAREN" - "RIKSFÖRRÄDAREN"

FÖRRE MINISTEREN MATHIAS ERZBERGERS BEGRAVNING I BIBERACH: T. v. Den stora processionen i vilken riksregeringen med rikskanslern i spetsen aeltog. T. h. "Republiken är i fara". Rikskanslern Wirth talar vid gravan.

Vidst. bild:

ETT MÅNGHUNDRA-TUSENTALIGT FOLKMÖTE I BERLIN som demonstration mot mordet å Erzberger och mot den reaktionära propagandan. En liten överblick över den ofantliga folkmängd som samlats framför slottet och vilken anslagits till omkring en halv miljon människor och som under åhörande av ljungande protesttal förhöll sig lugn och värdig.

det gamla museet. Icke mindre än 40 talarestolar voro resta. Föredragshällarne, socialistpartiernas främste män, Otto Wells, Crispian, Dittman, Ledebour m. fl., erinrade om Erzbergers förtjänster om det tyska riket och uppmanade arbetarne att bilda en enhetsfront mot reaktionen till skydd för republiken. Efter talen, vilka alla voro avslutade inom loppet av tjugu minuter, avmarscherade skarnorna från platsen. Demonstrationen, vilken tog de värdigaste former med fullständigt bibehållen ordning, anses hava räknat en halv miljon deltagare.

Massuppmarschen av arbetare såväl i Berlin som på en mängd andra platser betecknas av vänsterpressen som en lysande seger för republiken. Den största betydelse tillägges det återupptagna samarbetet mellan majoritetssocialisterna och oav-

Forts. å sid. 799.

efter fotografier.

Kliché: Goës Ritbyrå & Klicheanstalt, Gbg.

FREDSARBETE.

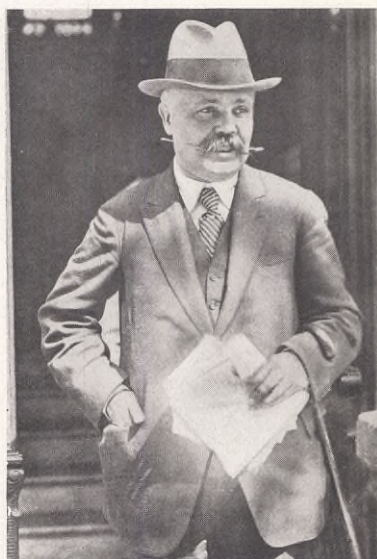

Vidst. bilder.
FRANSK TYSKA
ÅTERUPPBYGG-
NADSFÖRHAND-
LINGARNE I
WIESBADEN mel-
lan franske minis-
tern Loucheur (t. h.)
och den tyske stor-
industrimannen dr
Rathenau (X), vid
den sistnämndes
sida geheimerådet
Guggenheimer.

Efter fotografier.
Kliche: Bengt Silfverparov.

Nedanst. bild:
FREDEN MELLAN
FÖRENTA STA-
TERTNA—TYSK-
LAND UNDER-
TECKNAS I BER-
LIN. Föreuta Sta-
ternas fredskommis-
sion under ledning
av regeringsrepre-
santan Dresel(X).
Text å sid. 799.

Efter fotografier.
Kliche: Göta, Gbg.

Mellan Frankrike
och Tyskland har i dagarna
enighet uppnåtts angä-
ende formerna för det
sistnämnda landets del-
tagande i uppbyggnings-
arbetet i de krigshärjade
landsdelerna i Nord-
Frankrike och Belgien.
Förhandlingarna härom
hava förts mellan den
franske ministern för de
befriade områdena Lou-
cheur och tyske återupp-
byggnadsministern Ra-
thenau. Mötet dem emel-
lan, vilket ägde rum i
Wiesbaden, sträckte sig
över dagarna den 26—27
aug. och kännetecknades
av en ömsesidig god vilja
till samförstånd. Enligt
den träffade överenskom-
melsen skall den tyska
skadeersättningen huv-
udsakligen lämnas in
i natura, industrialster m.
m. och storleken av den-
samma för tiden 1 okt.
1921—1 maj 1925 icke
överstiga 7 milliarder
guldmärk.

Efter fotografier.

DE AMERIKANSKA LEGIONÄRERNA överlämna under besöket i Paris en fana från New Yorks poliskår till Paris poliskår.

Kliche. Bengt Silfverparov.

PROFESSOR FRITHIOF NANSEN i spetsen för hjälpaktionen mot hungersnöden i Ryssland. Foto tagen i Berlin på genomresa från Ryssland till London och Paris.

Professor Nansen har i dagarna i London hållit ett föredrag inför medlemmarna av den brittiska kommittén för hjälp till Ryssland och därvid redogjort dels för sin överenskommelse med sovjetregeringen, dels för den plan han i egenskap av Röda korsets kommissarie utarbetat för hjälpen till Ryssland. Nansen och Hoover, ledaren av den amerikanska hjälpaktionen, kommer att bedriva arbetet i Ryssland efter olika riktlinjer, i det att Hoover ämnar inskränka sig till att bespisa barnen i vissa centra under det att Nansen kommer att inrikta sina ansträngningar på att bekämpa nöden i allmänhet genom utdelning av livsmedel, utsädesspannmål och läkemedel.

Efter fotografi.

Kliche: Bengt Silfverparre.

SPANSKA KRIGET I MAROCKO. General Cavalcanti (X), överbefälhavaren i Melilla, följer operationerna under bombardemang mot kabyllerna.

Efter fotografi.

ÅRSDAGEN AV POLACKERNAS SEGER ÖVER BOLSCHEVIKERNA den 14 aug. 1921 firas med gudstjänst på slagfältet vid Ossowo nära Warschau för de vid Warschaus försvar stupade polackerna.

Kliche: Göta Ribbyrén & Klichéanstalt, Gbg.

Porträtt. Klitché: Bengt Silfversparre.
JUSTITIERÄDINNAN AGNES BERGLÖF, född Steffenburg, utsedd till den första kvinnliga ledamoten av direktionen öfver K. Gymnastiska Centralinstituet.
 Text å sid. 799.

En av banbrytarna inom missionsverksamheten i Kina, fru Jennie Friedström, avled den 20 maj i fläcktyfus på stationen Patsebolong i sydvästra Mongoliet.

Svenska missionsrörelsen i Kina gör med fru Friedströms bortgång en nära nog oersättlig förlust. År 1902 bosatte sig de båda makarna Friedström vid ovannämnda missionsstation Patsebolong, vars från början oppodlade mark under deras ledning utvecklades till en blomstrande jordbrukskoloni, där församlingens medlemmar, kristna kineser och mongoler, i stor utsträckning beretts arbete och utkomst. Missionär Friedström avled för knappt ett år sedan.

T. h.: FRU JENNIE FRIEDSTRÖM, banbrytande inom Kinamissionen, har avlidit på sin post i Mongoliet. Vid hennes sida synes maken, missionär Friedström, avlidnen för omkring ett år sedan.

Fröken Gunborg Elfvig, som den 7 mars i år avled i Stockholm vid 70 års ålder, har av sin efterlämnade förmögenhet, uppgående till 337,270 kronor, donerat till Nordiska museet för Skansens räkning ett belopp av 200,000 kronor jämte det huvudsakliga av sin lösegendom till Nordiska museets samlingar. Dessutom har Fredrika Bremer-förbundets allmänna stipendiefond fått mottaga 5,000 kr. att förvaltas under namn av Elfvingska stipendiefonden, Sveriges allmänna djurskyddsförening 2,000 kr. och Svenska kvinnoföreningen för fosterlandets försvar 500 kronor. Återstoden skall bilda en fond, som under namn av "Systrarna Elfvings stiftelse" skall anordna goda bostäder mot billig hyra åt bildade kvinnor i Stockholm.

De till Skansen donerade medlen, som emellertid knappast bli omedelbart tillgängliga, torde komma att fonderas för något Skansens ändamål.

*

De svenska djurskyddsföreningarnes ordinarie konferens öppnades i Stockholm den 2 september å Rosenbad under presidium av generaldirektör Chr. L. Tenow. Från såväl Norge som Danmark och Finland hade talrika

Efter porträtt. Klitché: Bengt Silfversparre.
FRÖKEN GUNBORG ELFVING har genom efterlämnat testamente donerat 200,000 kronor till Skansen.

deltagare kommit tillstådes, vilka hälsades välkomna vid en mottagningsafton, som dagen före öppnandet anordnats i Rosenbads fästväning.

Under förhandlingarnes gång väckta förslag om vidtagande av åtgärder för åstadkommande av förbud mot all förevisning av vilda djur samt om en hänvändelse till Nordiska museets styrelse för avveckling av djursamlingen å Skansen mottogs med livligt bifall.

Bland mera uppmärksammade fördrag under konferensen kunna nämnas ett av godsägaren, ingenjör Wilhelm Kumlien å Stora Sundby om skyddsåtgärder för ladugårdar och stall till förhindrande av djurs innebränning samt ett av professor Harry Stålfors om djurplågeri genom strejk av djurskötare. För deltagarna i konferensen hade första dagen anordnats en ståtlig bankett å Rosenbads fästväning. Avslutningen skedde den 3 september.

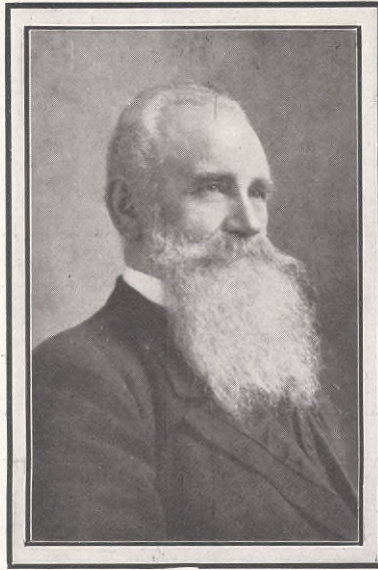
Foto. Holmén, Stockholm.

Klitché: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre, Sthlm.-Gbg.

DJURSKYDDSKONGRESS I STOCKHOLM UNDER GENERALDIREKTÖR TENOWS (X) ORDFÖRANDESKAP.

Sveriges efter Anders Zorns fränfalle ende överlevande grafiske konstnär med världsrykte Axel Hägg avled den 23 augusti i sitt hem i Southsea i England i den höga åldern av 85 år.

Axel Herman Hägg eller som han själv i England skrev sig *Haig* var född i Katthammarvik på Gottland den 10 november 1835 samt son till lantbrukaren därstädes Axel Hägg och hans maka Anna Margareta Lindström. I likhet med sin broder, den likaledes även som konstnär bekante konteramiral Jacob Hägg drogs han i sin tidiga ungdom till havet och sändes vid fjorton års ålder år 1850 till Karlskrona för att genomgå det där befintliga skeppsbyggeri-institutet. Då han sex år därefter begav sig till England, var närmaste anledningen också hans önskan att vid engelska varv fullborda sin utbildning. Vid denna tid var specialiseringen emellertid icke så stark som nu och en vacker dag hände det sig, att den unge varvsritaren i Glasgow också fick sig anför trott att uppgöra ritningarne till sin varvschefs hus och vid 24 års ålder tog han steget fullt ut åt detta håll och begav sig till London för att utbilda sig till arkitekt. Till lärare hade han den dåtida engelska arkitekturens främste, bl. a. Ewan Christian och William Burges. I vidare kretsar blev han första gången bekant som medarbetare i det sedermera utförda förslaget till dekorationsmålningar och mosaiker i St Pauls katedral i London. Från detta arbete fästes uppmärksamheten bl. a. på hans skicklighet i perspektivisk arkitekturframställning och då en engelsk konstforskare, som planerade ett verk över skotsk medeltidsarkitektur, för sitt illustrationsmaterial var i behov av en man med arkitektens kannedom om en byggnads struktur, hänvisades han till Hägg, som snabbt tillägnade sig och vidare utexperimenterade den då av högst få behärskade etsningskonsten och inom kort drev den till en hög grad av fulländning. När illustrationerna till detta verk voro färdiga, fortsatte han på egen hand att etsa det ena bladet efter det andra med motiv från Englands rika och formsköna medeltidsarkitektur och utsträckte sedan området för sina arkitektoniska upptäcktsresor till det ena landet efter det andra. Han genomströvade hela Europa från Orkneyöarne till Sicilien

Efter porträtt. Killehög: Bengt Silfverparra
F. 1835. † 23 AUG.

Efter porträtt. Killehög: Bengt Silfverparra.
HJALMAR PROCOPE.
Den svensk-finske författaren utsedd först att disponera det nydonerade svenska diktarhemmet i Borgå.

och från Andalusien till hembygdson Gottland. Hans första mera allmänt uppmärksammade bild var den från Nürnberg inspirerade "Vesperklockan" av 1879, sedermera utförde han serien från Westminster Abbey samt ett flertal gotiska katedraler från Frankrike och Spanien, bland vilka man särskilt efter världskriget erinrar sig "Portalerna till Reimskatedralen", ett blad av överdådig form- och ljusverkan, som kanske ej blir utan betydelse vid restaurationen.

I Häggs etsningar, som rent grafiskt sett äro synnerligen välgjorda med en vacker och kraftfull tonskala och en väl avvägd fördelning av dagerytor och skuggfläckar, framträder hans arkitektoniska skolning genom ett drag av vederhäftig saktighet, som emellertid icke förringat hans förmåga att återgiva de stämmningsvärden, som äro förbundna med de gamla byggnaderna. Den and

daktsfyllda mystiken under franska och engelska katedralvalv, den romantiska stämningen i medeltidsstädernas krokiga gator har han lyckats ge uttryck för med en diktares fint kännande temperament.

Ett ofta reproducerat verk av honom är bilden av Charles Darwin i hans arbetsrum.

Utom som etsare var Hägg länge verksam även som arkitekt. Här i Sverige har han i detta hänseende lämnat spår efter sig bl. a. i Visby domkyrka och Dalby kyrka på Gottland samt Floda kyrka i Södermanland. Nutiden kan finna dessa restaureringar något för hårdhänt utförda i en alltför schematiskt uppfattad medeltidsstil, men ej ens den strängaste kritiker kan neka sin respekt åt den omisskännliga formkänsla och konstruktiva förmåga, som talar ur dem. Som operationer på

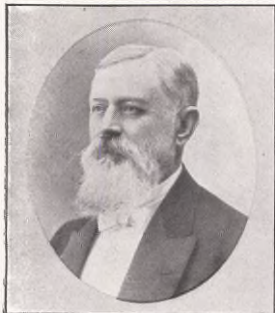
Fortf. å sid. 799.

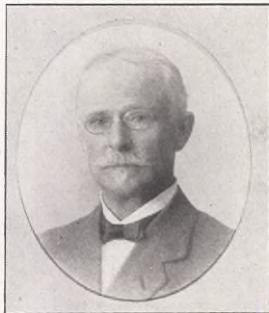
FLENSBORGSKA HUSET I BORGÅ
av bokförläggaren Holger Schildt i Helsingfors och hans maka överlämnat som gåva till "Finlands svenska författarförening" att bliva ett "svenskt diktarhem". Efter fotografi. Killehög: Bengt Silfverparra.

Text å sid. 799.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

N. A. BERGENHOLTZ.
F. d. Förste Prov.-läkare.
Stockholm. 75 år 9 sept.*

T. HELLEBERG.
Överstejtnant. — Karlstad.
65 år 11 sept.*

B. O. V. HELLSTROM.
Yrkesinspektör. — Stockholm.
60 år 2 sept.*

C. WADSTEIN.
Direktör. — Göteborg.
50 år 5 sept.*

W. LAGERWALL.
Fröken. — Stockhol'm
70 år 18 aug.*

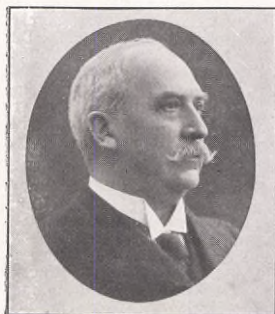
J. H. ÅKERMAN.
Professor. — Stockholm.
60 år 12 sept.*

A. V. LUNDQVIST.
Lärov.-adjunkt. Bibliotekarie.
Skara. — 60 år 2 sept.*

H. E. E. SÖDERBERGH.
Rektor. — Djursholm.
50 år 11 sept.*

A. B. ANDERSSON.
F. d. Skeppsredare. Sjökapten.
Hälsingborg. 70 år 1 sept.*

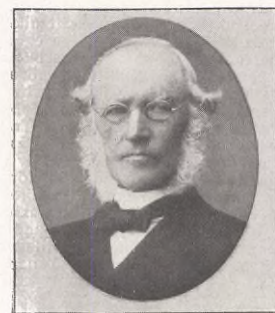
K. H. LALLERSTEDT.
Red. av Stockh. adresskalen-
der. — Stockholm. 60 år 22 aug.

M. J. FORSBERG.
Grosshandlande. — Klippan.
50 år 29 aug.*

A. SALOMONSON.
Grosshandlande. — Gävle.
50 år 7 sept.*

J. D. LINDBOM †.
F. d. Skolföreståndare - Vil-
helmina. — F. 1836. † 19 aug.

H. LUNDBERG †.
Tj.-m. h. Norstedt & Söner.
Sthm. — F. 1860. † 28 aug.

J. A. HEDBERG †.
Direktör. — Göteborg.
F. 1867. † 23 aug.*

E. R. ELIASSON †.
Riksdagsman. — Markaryd.
F. 1872. † 30 aug.*

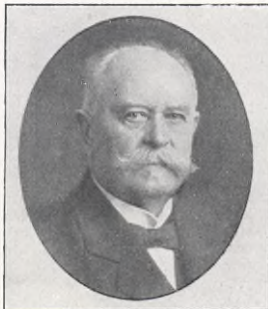
Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre, Sthm—Gbg.

* Data á nästa sida.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

N. PERSSON †.
F. d. Riksdagsman. — Vaden-
sjö. F. 1838. † 16 aug.*

H. W. AHLMANN †.
F. d. Överste. — Stockholm.
F. 1846. † 25 aug.*

K. K. SWIDÉN †
Landsfiskal. — Vretstorp.
F. 1858. † 20 aug.*

E. R. BORGSTEDT †.
Professor. — Stockholm.
F. 1866. † 14 aug.*

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfverparre, Söhm-Gbg.

AUGUST BERGENHOLTZ. Stud. 69, med. lic. 80, prov.-läk. i Umeå distr. 80-84, tt. förste prov.-läk. i Västerb. l. 90-94, förste prov.-läk. i Kalm. l. o. prov. läk. i Kalm. distr. 94-96. På sin tid stad fullm. i Umeå o. Kalm., samt i den sistn. ordf. i hälsöv.-nmd. i vattenstyr., i styr. f. Fröbergiska stift., v. ordf. i dir. f. Kalm. lasarett, i dir. f. kem. stationen o. frökotr.

THEODOR HELLEBERG. Ulex. fr. Tekn. högsk. V. 80, anst. v. franska stat. hembyggen i Bordeaux 82, v. flottm. o. strömbyggen i Dalarna 83-85; länsvägbyggm. i Norrb. l. 86-91, avd.-ing. v. Stat. järnv. byggn. i övre Norr. l. 91-93; stat. flottledn. ing. i Norrb. l. 93-97. Anst. i V. o. V.-byggn.-styr. 97, byråing. där 99, byrådir. 1900. Distr.-chef i Västra V. o. V.-byggn.-distr. sdn 01. Löjtn. i V. o. V.-byggn.-kåren 87, major 01, öv.-löjtn. 15 Stadsfullm. i Karlstad. o. led. av dess beredn.-utsk. 05-12 ordf. i hamn-styr. 06-11. Stat. omb. v. internat. väggkongresserna 08, 10 o. 13. Styr.-led. i Säftele kanalbol.

OLOF HELLSTRÖM. Stud. 81, elev v. Polytechn. i Zürich 82-85, fabri-
ang. i Norrköp. t. 01, yrkesinsp. i Linköp. t. 13, i Stockh. sdn sistn. år. Under vist. i Linköp. stadsfullm., led. av drätselk., gasverksstyr., byggn.-nmd. Led. av Riksd. A. K. 09-11.

CHRISTIAN WADSTEIN. Veterinärlex. 99, distr.-veter. 1900, veter. v. kött-
kontr. i Stockh. 04, sanitetsveter. v. Göteborg. stads off. slakthus 05, stads-
veter. i Göteborg 09, direktör v. samma slakthus sdn 10. Led. av styr. f. saluhallen 10-16, led. av renhålln.-styr. Sekr. i fören. svenska städer s off. slakthus.

JULES ÅKERMAN. Stud. 80, med. lic. 88, med. dr 89, doc. i kir. v. Lunds
univ 90-94; underkir. v. Lunds läns-las. 91-93, prosekt. i anatomi v.
Karol. inst. 93-94; lasar.-läk. i Kristianstad 94-95 E. o. prof. i kir. v.
Karol. inst. 95-08, prof. sdn sistn. år. Överkirurg v. Seraf.-lasar. sdn 16.
Överläk. v. Riksförsäkr.-anst. sdn 02. Led. av Medlc.-styr. vetenskapl.
råd sdn 18. Insp. i Tandläk.-inst. 18, f. Med. fören., f. Odontolog. fören.
Av K. M. utsedd led. av överstyr. f. Sv. Röda K.

VERNER LUNDQVIST. Stud. 81; fil. kand. 84, ex.-lär. v. Skara folksk-
semin. 90-95, adj. där 96, v. adj. v. Skara allm. lärov. 96-02, adj. i
modersm., tyska o. hist. där sdn sistn. år. Bibliotekarie v. Skara stifts-
bibl. sdn 05. Led. av kyrkoråd sdn 1900, sekr. i fattigv.-styr. 01-21,
o. df. där sdn 14, ordf. i pens.-nmd sdn 14. Stadsfullm. 16-19. Styr.-led.
i länets naturskyddsför.

HERMAN SÖDERBERGH. Stud. 90, fil. lic. 01, provär 03, lär. v. Lunds
priv. elem.-skola 01-14. Sdn sistn. år rektor v. Djarsholms samsk.
Stadsfullm. i Djarsh. sdn 16, led. av folksk.-styr. sdn 20. Redig. tills. m.
ekt. N. O. Heinertz sdn 12 tidskr. Moderna språk.

ARVID ANDERSSON. Sjökapit.-ex. 72, dansk sjökapit.-ex. 74. Ängf.-befäh.
å olika fartyg 74-91. Grundl. 91 firman Ärvid Ås kullport i Hålsing-
borg. Verkst. dir. i Ängf. a.-b. Karja 96-16. På sin tid styr.-led. i The
Baltic & White Sea Conf. i Köpenhamn, ävensom fullm. i Sv. redarefören.
o. led. av hamnbyggn.-styr. i Hålsingborg.

M. J. FORSBERG. Grosshandl. i Klippan. V. ordf. i Skån. spanmäts-
handl. fören. styr., led. av Sv. skiljenmd f. spanm. o. foderämneshandl.
V. ordf. i komm.-nmd. led. av sparb. styr. o. huvudman, led. av styr. f.
Skand. kred. a.-b. avd.-kontor, led. av styr. f. komm. mellansk.

AXEL SALOMONSON. Grosshandlande i Gevle. Deleg. o. styr.-led. i
Tekn. a.-b. Flora där sedan 14.

AUGUST HEDBERG †. Anst. i fabr.-firman P. Ericson & Co., Göte-
borg, 87, avseende inom denna t. kont.-chef o. fabr.-förestånd., ing. som
deleg. 96, ensam inneh. 05, samt v. ombild. t. a.-b. 10 dess verkst. dir.

REINHOLD ELIASSON †. Inneh. trävaruaffär i Markaryd. Initiativtag.
t. Markaryds lantmannaskola o. dess styr.-ordf. Led. av Riksd. A. K. 12
-14 o. sdn 18. Landstingsman.

NILS PERSSON †. Av gammal odalsläkt ägnade han sig fr. yngsta år
åt jordbruk, övertog 66 Vadensjö gård o. här införde ett mönsterlant-
bruk; vinnl. sig särsk. om mejerisjötseln. Överlämnade Vadensjö-gården
t. sin son o. inköpte Rämpegården i V. Vämmerlöv 04. Verksam f.
ortens allm. angelägenheter, en av initiativtag. t. kvinnl. folkhögsk. i
Landskrona, senare flyttad t. Hålsingborg samt dess förste styr.-ordf.
Mångårig landstingsman i Malmö. l. Led. av Riksd. A. K. 85-87 o.
91-95. Återflyttade senare till Vadensjö.

WILHELM AHLMANN †. Ujtn. v. Ing. kåren (Fortifik.) 66, major där 95,
chef f. Göta Ing.-bat. 95, öv.-löjtn. v. Fortifik. 03, i res. 05, överste i an
11-14.

KASPER SWIDÉN †. Länsm.-ex. 81, kronolänsm. i Grimstads härr. 85,
landsfiskal i Grimstads distr. sdn 18. Komm.-fullm. V. ordf. i styr. f.
Viby sparb. o. dess omb.-man, styr.-led. i Viby andelsmejerifören, led. av
Skand. kred. a.-b. avd.-styr. i Vretstorp.

ERIK BORGSTEDT †. Elev v. Konserv. i Stockh. 84-89, violinist i hov-
kap. där 86, vio. ocellist 90; musikdir. v. Skarab. reg. 96-1910 i res. sdn
sistn. år, körmästare i Musikfören. 01-15. Lär. v. Konserv. sdn 01, prof.
16. Mångårig led. av Musik. akad. o. av dess lärov.-styr. På sin tid
akad. sek.

Chefen för Newyorks och ett av världens största hotell, det
magnifika Waldorf Astoria, mr *Hugo J. Bjurström*, befinner sig
för närvarande på besök i sin hemstad Stockholm. Avsikten med
besöket här nu är att söka få till stånd en sammanslutning av
förstklassiga hotell över hela världen på det att resande från det
ena hotellet kunde hänvisas till ett annat och vara säkra om att
få det ordnat för sig på bästa sätt. Flera europeiska huvudstäder
ha i detta syfte redan besökts av mr Bjurström och underhand-
lingar med de förnämsta
hotelltablissemangen in-
lets liksom i Stockholm
med Grand Hotel.

Mr Bjurström är som
nämnt stockholmare till bör-
den och utvandrade för ett
tjugotal år sedan till Ame-
rika. För fyra år sedan blev
han chef för Waldorf Asto-
riahotellet, som bekant Ame-
rikas finaste och ett verk-
ligt jättehotell med en per-
sonal av 2700 personer och
omfattande 2000 rum var-
ibland The Royal Suite, som
är reserverad för furstliga
gäster och andra mycket
märkliga personer. Där
bodde belgiska konunga-
familjen under sitt besök i
Amerika ävensom madame
Curie när hon nyliken var
på resa i Förenta staterna.

H. J. BJURSTRÖM.
Hotelldirektör — New York.
På besök i Sverige.

Till Veckans Porträttgalleri.

Ordföranden i föreningen för självförsörjande bildade kvinnors
viloem *Fröken Lagerwall* fyljde den 18 aug. 70 år.
Fröken L., dotter till kyrkoherden i Österhaninge Magnus La-
gerwall och hans maka, född Wagner, röjde redan i unga år en
betydande musikalisk begåvning samt genomgick 1872-74 Musika-
liska akademiens pianoklass och 1874-77 jämväl dess violincell-
klass. Under de följande åren till 1884 företog hon tillsammans
med pianisten Hilma Lindberg, sedermera fru Svedberg, och
violinisten Hilma Åberg, sedermera fru Lundquist, konsertturnéer
i Sverige, Norge och Danmark. Den unga damtrion blev mycket
uppburen och skördade rik framgång. Efter dess upplösning
vann fröken L. 1884 anställning som violincellist vid K. operan
och var därtill verksam som musiklärarinna. Tilltagande sjuk-
lighet tvingade henne att 1888 lämna befattningen i kapellet och
draga sig tillbaka till privatlivet. Hon framträdde emellertid efter
några år åter, nu som den energiske förkämpe för upprättandet
av ett vilohem för självförsörjande bildade kvinnor. Den egna
sjukdomstiden med dess svårigheter hade öppnat hennes blick
för behovet härav. Det lyckades henne även, om än med möda,
att intressera pressen och enskilda för sin idé, en förening bil-
dades 1908 med henne som ordförande och sommaren 1910 öpp-
nades det första hemmet vid Häknäs i en förhyrd byggnad. Tre
år senare flyttades hemmet till den genom köp förvärfvade egen-
domen Harva vid Mälaren och har under det egna taket blivit
en allt mera avhållen tillflyktsort för vilobehövande självfö-
rsörjande kvinnor. Bredvid det arbete ordförandeskapet i före-
ningen S. B. K. medför ägnar Fröken Lagerwall f. n. sitt intresse
att ett nytt byggnadsföretag, ett bostadshus åt självförsörjande
bildade kvinnor efter uppnådd pensionsålder. Hon har för detta
ändamål utarbetat en plan vilken kommer att förverkligas så snart
gynnsamma konjunkturen inträffa.

Till bild å sid. 800.

Ett våldsamt åskväder gick den 29 aug. över stora delar av
landet. En mängd åsknedslag förekommo. I Skåne och västra
Sverige inträffade ett flertal förödande eldsvådar, vållade av
blixten.

Forts. fr. sid. 796.

levande material finner man dem väl alltför radikala, men som fria medeltidspasticher erkännas de överträffa det mesta, att adertonhundredatalet frambragt. Är det för resten ett fel, om en med medeltidskonstnärernas kongenial ande även i nutiden följer sin ingivelse?

Ända in i sin höga ålderdom kände sig Hägg trots sin långa utlandsvistelse som gottlänning och som svensk. Han var angelägen att bevara sitt svenska medborgarskap och besökte ofta sin fäderne och den med åren glesnande vänskar. På Hasslemore i Surrey hade han annars skapat sig ett gediget konstnärshem. Många utmärkelser hade under årens lopp fallit på hans lott. Bl. a. var han medlem av vår svenska konstakademi samt av Royal Academy of Painter Etchers i London.

Vid sin bortgång sörjes han närmast av efterlevande maka, född Street, en son, professor i Aberdeen, sonhustrun, barnbarn och syskon.

HENRIK AF GHAPMAN.

Forts. fr. sid. 788.

överskeppsbyggmästare samt bosatte sig i Stockholm. Under de följande åren genomförde han sin snillrika plan till skärvarflottans omskapande och ägnade därefter med samma entusiasm och överlägsna skicklighet sin kraft åt den stora flottan. År 1776 utnämndes han till överstelöjtnant och sedan till överste vid amiralitetet samt till ledamot av amiralitetskollegium. Nya utnämningar följde. Han blev sålunda överbefälhavare för skeppsbyggnads-, tacklings- och artilleridetaljerna vid Karlskrona varv samt 1783 konteramiral och varvsamiral. Under Cs ledning bedrevs fartygsbyggnaden med största planmässighet och utomordentlig snabbhet — åren 1781—90 färdigbyggdes elva linskepp, lika många fregatter samt ett betydande antal smärre fartyg. Efter att 1791 hava befordrats till viceamiral tog C. avsked 1793 men uppgjorde dock även efter denna tidpunkt förslag och ritningar för flottan. Chapman, som avled den 19 aug. 1808 utgav från trycket ett stort antal värdefulla avhandlingar och verk rörande skeppsbygget. Stora yttr utmärkelser kommo honom till del vid sidan av de höga militära utnämningarna. Han blev sålunda adlad, kallades till ledamot av Vetenskapsakademien, Krigsvetenskapsakademien samt Konstakademien. Svenska akademien lät därjämte slå en skådepenning till hans minne.

Den tid det långt över vanliga mått nädes arbetet lämnade Chapman övrig tillbringade han på Skärva herregård i Blekinge, vilken han inrättat till ett ålderdomshem åt sig. Herresätets originella manbyggnad, sammanbyggda låga envåningslångor av trä med ryggåstak, en 8-kantig kuppsal med lanternin och framför denna ett utsprång med dorisk tämpelfront, är liksom den fasta inredningen och det mesta av möblerna och konstföremålen minnen efter Chapman. I den grav han jordningsställt åt sig på Skärva fick dock icke hans stofv vila. Gården gick nämligen genom försäljning ur hans händer 1806.

*

Forts. fr. sid. 791.

hängiga socialistpartiet. En ny svårighet för tyska riksregeringen har dock uppstått därigenom att dess beslutade säkerhetsåtgärder, bl. a. indragningen av misshagliga högtidningar, icke vunnit gillande av den bayerska regeringen, som i st. med stöd av alla partier utom socialisterna inlagt sin protest mot dem. De förbjuda bayerska högtidningarna utkomma obehindrat och föra ett ytterst våldsamt språk mot riksregeringen.

Till bild å sid. 788.

Den nya lantmannaskolan i Svalöv fick den 20 aug. sin högtidliga invigning. Bland de närvarande märktes jordbruksministern Hansson, landshövdingen greve Dela Gardie, ledamöter av skolans styrelse m. fl. Invigningstalet hölls av jordbruksministern, som därvid lämnade en redogörelse för lantbruksundervisningens utveckling i vårt land.

Den nya skolbyggnaden, vilken gör ett imponerande intryck fyller i fråga om inredningen högt ställda anspråk. Utrymmet är rikligt och lokalerna ljusa och vackra. Undervisningsmaterieln är fullständig och modern. Av de 90 elever, skolan på en gång kan bereda undervisning, kunna 60 erhålla bostad i de 29 rum, som äro avsedda för detta ändamål.

Till bild å sid. 790.

Svenska statsförbundets fjärde kongress, som hölls den 1—2 sept. i Norrköping, räknade som deltagare 164 ombud, representerande i det närmaste alla Sveriges städer och municipalsamhällen, samt ungefär ett lika stort antal enskilda kommunalmän från olika orter. Den digra föredragningslistan upptog ett flertal

inom förbundets verksamhetsområde fallande frågor såsom stadsplanelagstiftningen, kommunerna o. arbetslösheten, staten o. stadskommunerna, de kommunala affärsverkens tariffer m. m. Utom förhandlingarne och föreningsangelägenheterna medhunnos även besök i stadens kommunala och industriella verk. Första mötesdagen gav Norrköpings stad middag för kongressdeltagarna.

Till bild å sid. 793.

De under den senaste tiden i Washington förda tysk-amerikanska fredsunderhandlingarne, vilka omgivits av den största hemlighetsfullhet, hava nu avslutats och som resultat givit en fredstraktat, vilken skall föreläggas den amerikanska senaten och den tyska riksdagen, vilken senare sammanträder den 19 sept., till ratificering. Traktaten vilken redan preliminärt godkänts av de båda makterna är mycket kortfattad, men ännu till sitt innehåll okänd. Det antages, att Amerika fasthåller vid alla de rättigheter, skadeersättningar m. m. som Versaillesfredstraktaten tillerkänt det. Även om Tyskland icke ernåt någon lindring i de hårda villkoren räknar det dock som en stor vinst att fredstillstånd och därmed ordnade förhållanden inträtt mellan det Tyska riket och Förenta staterna. Så snart fredstraktaten ratificerats av de båda makterna kommer den enligt meddelande att efterföljas av en handels- och vänskapstraktat.

Till portr. å sid. 795.

Direktionen för Kungl. Gymnastiska Central-Institutet i Stockholm har i degarne utskats med en kvinnlig ledamot, justitierådinnan Agnes Berglöf, född Steffenburg, utexaminerad från institutet 1895 samt under åren 1895—1912 verksam som sjukgymnast i Florens. Sedan 1916 innehar fru B. befattningen som vice ordförande i föreningen "G. C. I.", vilken som medlemmar räknar från Gymnastiska Central-Institutet utexaminerade kvinnliga gymnastikdirektörer.

Den nu företagna utökningen av institutets direktion med en kvinnlig ledamot har sin förhistoria. Föreningen "G. C. I." ingav sin tid till direktionen en vördsam hemställan att den ville utverka ändring i institutets stadga därhän så direktionen skulle utökas med två kvinnliga ledamöter, därav den ena gymnastikdirektör. Denna anhållan avlogs, varefter föreningen i underdignighet framlade angelägenheten inför konungen, med resultat att föreningens hemställan bifölls i så måtto att en kvinnlig ledamot nu fått säte och stämma i direktionen.

Till bild å sid. 796.

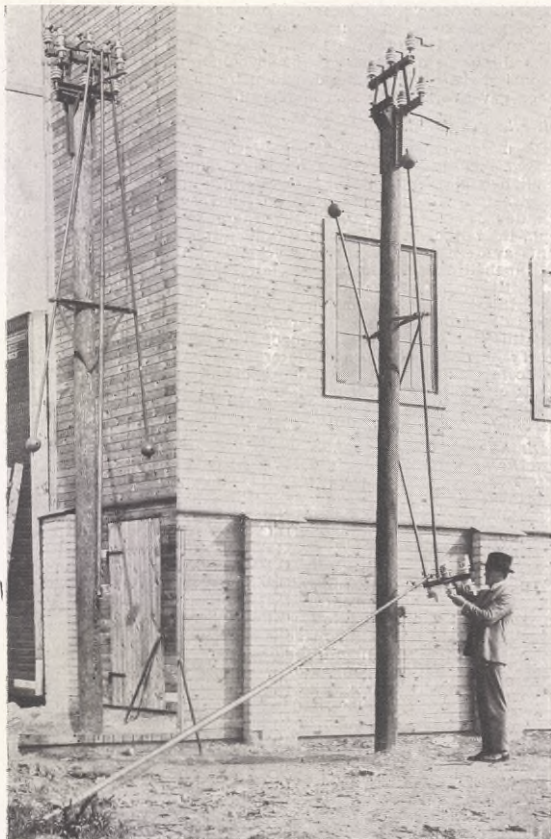
En vacker donation har i dagarna tillfallit Svenska författarföreningen i Finland, i det att densamma som gåva av bokförläggaren Holger Schildt jämte maka mottagit det äldriga och utomordentligt vackert belägna Flensborgska huset i Borgå åt användas som hem för Finlands svenska författare. Donatorerna hava vid donationen fäst det villkoret, att byggnaden skall iordningställas och underhållas av föreningen varjämte de uttalat en önskan att skalden Hjalmar Procopé skall bli den förste som tager hemmet i besittning. Utom den våning, som denne sålunda skulle få disponera, innehåller byggnaden i övre våningen några gästrum som skulle uppåttas för kortare vistelse åt andra svenska författare.

Det blivande diktarhuset leder sina anor från 1760 och hör sålunda till det gamla Borgå. Belägenheten på höjden invid domkyrkan är den vackraste. Den byggnaden omgivande stora trädgården, anlagd i terrasser, sträcker sig ner mot ån. För att försättas i värdigt skräck måste huset undergå en grundlig reparation, vilken torde komma att draga en kostnad av 60 å 80 tusen mark. Författarföreningen kan icke resa detta stora belopp, men man väntar att de svensksinnade kretsarne i landet skola tråda hjälpsamt emellan.

Till bild å sid. 800.

En uppfinning av synnerligen stor betydelse har utexperimenterats vid Ludvika elektromekaniska verkstad av ingenjör Gustaf Hendeberg och verkmästare Olof Jacobsson. Det gäller en stolpsäkerhetsapparat för starkströmsledning för åstadkommande av att smältmetaller utan livsfara eller driftstörningar kunna utbytas mot nya. De elektriska högsparningsledningarna ha som bekant kostat och kosta fortfarande en mängd människor livet och enbart nu senast gångna vecka rapporterades från olika delar av landet fyra fall, då personar fått den elektriska strömmen genom kroppen och ljutit döden. Störst har risken härför varit vid utbyte av de s. k. smältmetallerna och det är denna risk som tack vare den nya uppfinningen nu bortfallit. Stolpsäkerhetsapparaten är nämligen anordnad så att den på stolpen vridbart fastsatt ram så att den kan fällas ned mot marken och montören stående på marken kan avhjälpa den uppkomna skadan. Han behöver alltså icke riskera att komma i kontakt med ledningen. En experimentapparat av den nya geniala uppfinningen, varå patent redan söks i nio länder, har uppställt vid Mörby utanför Stockholm där den approvats inför ett stort antal intresserade fackmän och väckt allmänt gillande.

INNEHÅLL: Direktör Harry Weibull (biografi och helsidesporträtt). — Etsaren Axel Hägg †. — Svenska statsförbundets fjärde kongress. — Läkarekongresserna i Stockholm. — Ny svensk legationsbyggnad i Köpenhamn. — Svenskt författarhem i Finland. — Tyska jätteemonstrationer för republiken. — Hjälparbetet i Ryssland. — Porträtt och bilder till dagskrönikan. — Veckans porträttgalleri.

STOLPSÄKERHETSAPPARAT FÖR STATIONSLEDNINGAR, en märklig svensk ny uppfinning. — Apparaten i vanligt läge samt med ramen nedförd mot marken där montören kan utföra nödigt arbete utan risk för kontakt med den lösfalliga ledningen. Text å sid. 799. — Efter fotografi. — Klitch: Bengt Silfversparre.

FRÅN DET STORA OVÄDRET ÖVER HELA LANDET D. 29 AUGUSTI. Blixten slår ned i Stadshustornet i Stockholm. Pressfoto. Klitch: Bengt Silfversparre. Text å sid. 798.

Vid Ramsjö i Hälsingland inträffade den 30 aug. ett järnvägsras av betydande omfattning. Ett i närheten varande upp-dämnt vattenflöde sprängde vid tillfället ifråga dammbyggnaden, vilken befann sig uppe på ett berg, vattenmassorna forsade med våldsam kraft utför höjden, i fallet ryckande med sig två kraftstationer, ett boningshus och två lador samt revo slutligen upp järnvägsvalven till norra stambanan på här ovan angivet ställe. Sextio meter av valven bortspolades till ett djup av 2 till 3 meter. Händelsen inträffade 20 minuter efter det att det nordgående snälltåget från Stockholm passerat platsen.

Foto. Rehnström, Ljusdal.

ÖVERSVÄMNING I RAMSJÖ, bortförande två kraftstationer samt svårt ramponerande en banvall.

Klitch: Bengt Silfversparre.

Eftertryck av text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angivande av källan förbjudes vid laga påföljd.
För Berättelser och Historietter gäller ovilkorligt förbud.